

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/139/2017
Identifikačné číslo spisu: 8112220112
Dátum vydania rozhodnutia: 22.03.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8112220112.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu C.. X. D., bývajúceho v P., H., zastúpeného JUDr. Františkom Komkom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 27, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17 C 134/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 26. januára 2017 sp. zn. 8 Co 338/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa voči žalovanej domáhal náhrady škody 8 298,48 eur s 15,5 % úrokom z omeškania od 1. marca 2002 do zaplatenia, trov exekučného konania 4 691,- eur a trov súdneho konania, a to v dôsledku nesprávneho úradného postupu súdneho exekútora JUDr. Miroslava Frigu v exekučnom konaní sp. zn. 26 Er 1474/2005, Ex 126/2005, vedenom na základe rozsudku Okresného súdu Prešov z 21. januára 2004 č. k. 11 C 109/2003, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť 20. februára 2005, a to istiny vo výške 8 298,48 eur spolu s príslušenstvom v prospech žalobcu ako oprávneného a v neprospech C. ako povinného. Svoj návrh odôvodnil nesprávnym úradným postupom zo strany súdneho exekútora, prietahov v exekučnom konaní, nemožnosťou podania odporovateľnej žaloby, ako aj neodpredania motorových vozidiel, ktorých prevádzkovateľom bol povinný, kedy mu zo strany exekútora bola spôsobená škoda vo výške nevyožnenej pohľadávky 8 298,48 eur s príslušenstvom.

2. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. mája 2015 č. k. 17 C 134/2012-166 žalobu zamietol. V odôvodnení svojho rozhodnutia s poukazom na § 9 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) a § 415 Občianskeho zákonníka uviedol, že exekučné konanie sp. zn. 26 Er 1474/2005, Ex 126/2005 nebolo ukončené, preto podal žalobca svoju žalobu predčasne. Podľa súdu prvej inštancie, až po právoplatnom skončení exekučného konania možno konštatovať vznik takejto ujmy ako i zistiť príčinu jej vzniku, teda či k neuspokojeniu oprávneného

došlo z objektívnych dôvodov, t. j. pre nemajetnosť alebo úspešné uplatnenie námietok proti exekúcii alebo zastaveniu exekúcie alebo táto ujma bola spôsobená výlučne konaním súdneho exekútora. Do právoplatného skončenia exekučného konania však nie je možné hovoriť o nevymáhateľnej pohľadávke žalobcu, pretože táto môže byť v priebehu ďalšej exekúcie priebežne uspokojovaná, k čomu aj čiastočne došlo. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že žalobca nepreukázal vzniknutú škodu, ani výšku, nepreukázal nesprávny úradný postup ani príčinnú súvislosť medzi nesprávnym úradným postupom súdneho exekútora a vzniknutou škodou. Záverom súd prvej inštancie ohľadom márneho uplynutia lehoty na podanie žaloby o neúčinnosť právneho úkonu podľa § 42a Občianskeho zákonníka zdôraznil, že pokiaľ mal žalobca informácie o tom, že povinný bol pred začatím exekúcie vlastníkom rodinného domu, mal sám iniciatívne sledovať prostredníctvom Správy katastra, či nedochádza k prevodom majetku povinného. O trovách konania rozhodol podľa ustanovení § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

3. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 26. januára 2017 sp. zn. 8 Co 338/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a podľa § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) sa obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a poukázal na správnosť dôvodov rozsudku súdu prvej inštancie. Ohľadne tvrdenia žalobcu o znemožnení ako oprávnenému (pretože exekútor nežiadal od Správy katastra Prešov aj oznámenie, či zo strany povinného ako dlžníka došlo v posledných troch rokoch k prevodu vlastníckeho práva na iné osoby) v dôsledku tohto opomenutia podať žalobu na odporovateľnosť právneho úkonu v zmysle § 42a Občianskeho zákonníka, zdôraznil, že podanie takejto žaloby nemá žiadnu súvislosť s činnosťou súdneho exekútora. Žalobu na odporovateľnosť právneho úkonu bolo možné podať už nasledujúci deň po dni, ku ktorému vznikli účinky vkladu práva do katastra nehnuteľností a exekučné konanie začalo po viac ako dvoch rokoch. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovení § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie s tým, že súdy mu nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ C.s.p.), rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.) a ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p.). Podľa názoru dovolateľa, pokiaľ bola žaloba podaná predčasne, nemala byť zamietnutá, ale sporové konanie malo byť zastavené z dôvodu absencie procesných podmienok pre vedenie konania, prípadne konanie malo byť prerušené do doby skončenia výkonu exekúcie. Zdôraznil, že exekučné konanie sp. zn. 26 Er 1474/2005, Ex 126/2005, je vedené aj napriek tomu, že povinný C. dňa 31. marca 2012 zomrel a dedičské konanie bolo uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 35 D 431/2012 zo 17. júla 2012 zastavené pre nemajetnosť povinného ako poručiťľa. V ďalšom dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Z týchto dôvodov dovolateľ žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

5. Žalovaná sa k dovolaniu písomne nevyjadрила.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu

(porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

8. Naznačenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

9. Podľa § 420 C.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa § 421 ods. 1 C.s.p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 C.s.p.).

12. Dovolanie prípustné podľa § 421 C.s.p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C.s.p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C.s.p.).

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 C.s.p.). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 C.s.p.). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ C.s.p., je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 C.s.p. v spojení s § 431 ods. 1 C.s.p. a § 432 ods. 1 C.s.p.). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

14. V danom prípade žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje popri sebe z ustanovenia § 420 C.s.p. a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 C.s.p.

15. Z doslovného znenia ustanovení C.s.p., ktoré sa vzťahujú na dovolacie konanie, nevyplýva jednoznačne, či prichádza do úvahy súbežné uplatnenie prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C.s.p. ako aj v zmysle § 421 C.s.p.

16. Najvyšší súd v rozhodnutí z 19. januára 2017 sp. zn. 8 Cdo 213/2016 skúmal prípustnosť dovolania podaného po 1. júli 2016, ktorú dovolateľ vyvodzoval súbežne z oboch uvedených ustanovení. Senát 8 C vo svojom rozhodnutí nevyjadril právny názor, podľa ktorého by bola nemožná takáto kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania; dovolanie odmietol s odôvodnením, že jeho prípustnosť nevyplýva ani z

§ 420 písm. f/ C.s.p., ani z § 421 ods. 1 C.s.p. Uvedený senát teda vychádzal z názoru, podľa ktorého dovolateľ môže vyvodzovať prípustnosť dovolania súbežne z týchto dvoch ustanovení.

17. V inej právnej veci senát 3 C najvyššieho súdu dospel pri svojom rozhodovaní k názoru, ktorý je odlišný od záverov senátu 8 C, a v zmysle ktorého je kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania vylúčená. Senát 3 C preto podľa § 48 ods. 1 C.s.p. uznesením zo 6. marca 2017 sp. zn. 3 Cdo 8/2017 postúpil vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej len „veľký senát“), pričom v uznesení o postúpení veci odôvodnil svoj odlišný právny názor.

18. Veľký senát, ktorého právny názor je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 48 ods. 3 veta prvá C.s.p.), vo svojom rozhodnutí z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017 dospel k záveru: „Kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C.s.p. a § 421 C.s.p. je neprípustná. Ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C.s.p. Ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ C.s.p., dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste.“

19. Najvyšší súd v súlade s vyššie uvedenými závermi posudzoval prípustnosť dovolania žalobcu iba z hľadiska ním tvrdenej procesnej vady zmätočnosti (§ 420 C.s.p.); v rámci dovolacieho prieskumu teda nepristúpil k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia dovolateľa, že jeho mimoriadny opravný prostriedok je prípustný tiež podľa § 421 C.s.p.

20. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

21. Podľa presvedčenia žalobcu je jeho mimoriadny opravný prostriedok prípustný podľa § 420 písm. f/ C.s.p., v zmysle ktorého je dovolanie prípustné (proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí), ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

22. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednaní veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a marenie možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento

pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

23. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia (jeho odôvodnenie), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013). Podľa právneho názoru dovolacieho súdu treba pojem „procesný postup“ súdu vykladať takto aj za právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016.

24. Žalobca prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ C.s.p., keď uviedol, že pokiaľ bola žaloba podaná predčasne, nemala byť zamietnutá, ale sporové konanie malo byť zastavené z dôvodu absencie procesných podmienok pre vedenie konania, prípadne konanie malo byť prerušené do doby skončenia výkonu exekúcie, čím bolo porušené jeho právo na spravodlivé súdne konanie. Jeho námietky sa teda netýkajú procesného postupu súdu, ktorý by predchádzal vydaniu samotného rozhodnutia, ale nesprávneho právneho posúdenia veci ohľadne spôsobu rozhodnutia o spore. Najvyšší súd už ale podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

25. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania. Dovolateľom vytýkaná nesprávnosť právneho posúdenia veci nie je procesnou vadou zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. a nezakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia (viď judikát R 24/2017).

26. Z týchto dôvodov dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalobcu je procesne neprípustné; vzhľadom na to jeho dovolanie odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p.

27. Žalovaná bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 255 ods. 1 C.s.p.) a vznikol jej nárok na náhradu trov konania. O nároku na náhradu trov rozhodol najvyšší súd podľa ustanovení § 453 ods. 1 a § 262 ods. 1 C.s.p. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

28. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.